

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

«___» _____ 2019 р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»

на тему: **«Інвестиційна привабливість регіону та заходи щодо її забезпечення (на прикладі Одеського регіону)»**

Виконавець:

студентка ФЕУП 4 курсу 6 групи
Цибулько Анна Миколаївна _____

Науковий керівник:

д.е.н, доцент
Доброва Наталя Василівна _____

Одеса 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми обумовлюється тим, що на сучасному етапі розвитку інвестиційна діяльність відіграє важливу роль, представляючи собою сукупність цілеспрямованих організаційних, фінансових, управлінських робіт, що виконуються в інтересах ефективного розвитку кожного з регіонів. Ефективна інвестиційна діяльність останніх має підвищувати їх інвестиційну привабливість, яка є важливим чинником економічного розвитку кожного з них. Проблема оцінки інвестиційної привабливості регіонів на сьогоднішній день є досить актуальною, але в сучасних умовах розвитку в Україні відсутня єдина, загально визнана та законодавчо затверджена методика оцінки такої інвестиційної привабливості. Це є суттєвою перешкодою для регіонального розвитку та притоку іноземних інвестицій. Тому питання залучення іноземних інвестицій і створення сприятливого інвестиційного клімату є найбільш актуальним.

При розробці аналізу розвитку інвестиційного стану регіону, передусім, необхідно обґрунтувати суть, значення та методологічні основи загального процесу інвестиційного прогнозування. Складність формування аналізу розвитку полягає у тому, що при різних теоретико-методологічних підходах цей процес розглядається з конкретної позиції, а саме, формування аналізу як: процес осмислення; формальний процес; аналітичний процес; процес передбачення; ментальний процес; процес, що розвивається; колективний процес; реактивний процес; процес трансформації.

Серед публікацій з приводу теоретичних та практичних досліджень інвестиційної привабливості, варто відзначити праці таких вітчизняних та іноземних науковців, як В. Дорохов, М. Піндура, Л. Петкова, В. Проскурін, В. Ушаков, А. Асаул, Я. Задорожна, Л. Дяченко, С. Іщук, Т. Кулініч, С. Петровська, Н. Макарій, О. Носова, Т. Момот, А. Дука, Л. Борщ, С. Герасимова, Б. Данилишин, Н. Ткаленко.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти підвищення інвестиційної привабливості Одеського регіону.

Реалізація поставленої мети визначила необхідність вирішення наступних *завдань*:

- 1) визначити сутність інвестиційної привабливості регіону;
- 2) вивчення факторів та умови формування інвестиційної привабливості регіону;
- 3) визначити методи та критерії оцінки інвестиційної привабливості регіону;
- 4) надати характеристику сучасного стану Одеського регіону;
- 5) провести оцінку інвестиційної привабливості Одеського регіону;
- 6) визначити місце Одеської області за показниками інвестиційної привабливості серед регіонів України;
- 7) визначити наступність зарубіжного досвіду у формуванні інвестиційної привабливості регіону;
- 8) обґрунтувати шляхи залучення інвестицій до Одеського регіону.

Об'єкт дослідження – процес оцінки інвестиційної привабливості Одеського регіону

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та практичних аспектів відносно шляхів підвищення інвестиційної привабливості регіону.

Методи дослідження, які застосовувались у роботі.

Для вирішення поставлених завдань в роботі використовувалися різні методи. Методи теоретичного узагальнення і порівняння (аналіз і синтез, індукція і дедукція) – для дослідження теоретичних та організаційних аспектів проблеми. Методи зведення, групування та узагальнення, економіко-статистичні методи – для аналізу фінансової звітності, прогнозування показників та відображення тенденцій в регіоні, метод інтегральної оцінки інвестиційної привабливості регіонів України. Обробка даних здійснювалася з використанням пакету EXCEL для Windows.

Інформаційна база дослідження – наукові публікації та монографічні видання вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності офіційних статистичних збірників, інформаційні дані, управлінського та аналітичного обліку діяльності державної організації «Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень національної академії наук України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (44 найменування). Загальний обсяг роботи становить 70 сторінки. Основний зміст викладено на 64 сторінках. Робота містить 10 таблиць, 11 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти інвестиційної привабливості регіону**» визначено сутність інвестиційної привабливості регіону; досліджено фактори та умови формування інвестиційної привабливості регіону; розглянуто методи та критерії оцінки інвестиційної привабливості регіону.

У другому розділі «**Оцінка інвестиційного стану Одеського регіону**» проаналізовано сучасний стан інвестиційної привабливості Одеського регіону та визначено місце Одеського регіону серед регіонів України.

У третьому розділі «**Шляхи формування інвестиційної привабливості Одеського регіону**» охарактеризовані шляхи залучення інвестицій до Одеського регіону та обґрунтовано необхідність перейняття зарубіжного досвіду у формуванні інвестиційної привабливості регіону.

ВИСНОВКИ

В ході проведеного дослідження щодо розвитку інвестиційної привабливості Одеського регіону можна зробити наступні висновки.

1. Сутність інвестиційної привабливості регіону полягає у доцільності або недоцільності вкладення грошових коштів в даний економічний район. Її можна визначати, як для конкретного об'єкта, так і для різних масштабів

території – області, регіону, країни. Також доведено, що активізація інвестиційної діяльності є пріоритетною умовою стабільного розвитку регіонів, яка здатна залучити фінансові та матеріальні ресурси як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів, а також раціонально їх використовувати в найбільш пріоритетних галузях економіки. Обсяг залучених в економіку регіону інвестицій – це один із критеріїв ефективності його функціонування.

2. Основними факторами та умовами формування інвестиційної привабливості регіону є фактори національного та регіонального рівнів. Фактори національного рівня характеризують інвестиційне середовище країни загалом, а регіональні фактори притаманні окремому місту чи області. У свою чергу, серед цих факторів виділяють позитивні та негативні. Географічне розташування, трудові ресурси, природні ресурси є позитивними регіональними факторами, які здійснюють вагомий вплив на інвестиційну привабливість регіону. Несприятливий клімат і корупція є негативними регіональними факторами, які завдають шкоди інвестиційному середовищу регіону.

3. Найпоширенішими методами оцінки інвестиційної привабливості регіону є метод експертних оцінок, рейтинговий-аналітичний та статистичний методи. На теперішній час рейтинг інвестиційної привабливості регіонів в Україні визначається за методикою та системою показників, яка основному ґрунтується на використанні показників, на які регіональні органи влади практично не можуть впливати, що зменшує можливості практичного використання цієї методики в процесі вдосконалення регіональної інвестиційної політики. До напрямків інвестування можна віднести промисловість, високі технології, інформаційні технології, сільське господарство, сферу послуг (зокрема інфраструктуру, тобто транспортну інфраструктуру, дороги, аеропорт).

4. Сучасного стан Одеського регіону можна охарактеризувати як високорозвинений індустріальний регіон, потенціал якого відіграє значну роль у структурі реального сектору економіки України. Він є головним морським зовнішньоторговельним виходом країни; обслуговує міжнародні транзитні вантажо- і пасажиропотоки, виконує найважливіші транспортно-розподільні функції на національному і міжнародному рівнях; є провідним регіоном України за рівнем розвитку морегосподарського комплексу і галузей, пов'язаних з використанням ресурсів моря і світового океану; є одним з найбільш перспективних регіонів України щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності, спільного підприємництва, формування спеціальних (вільних) економічних зон.

5. Проведена оцінка інвестиційної привабливості Одеського регіону свідчить, що більшість підсистем інфраструктури Одеського регіону потребують уваги на всіх рівнях, і потребує комплексних заходів щодо поліпшення їхнього стану. Зокрема, доцільно більш динамічно розвивати транспортну та інституційну інфраструктуру послуг для бізнесу, створюючи

сприятливий «фінансовий клімат» для інвесторів (можливе надання більш істотних пільг під час інвестування в інфраструктуру розвитку в регіоні).

6. За показниками інвестиційної привабливості серед регіонів України Одеський регіон є на шостому місці в Україні по обсягу залучених іноземних інвестицій. Все це свідчить про відсутність необхідних передумов та в цілому комплексного програмного підходу до залучення іноземних інвестицій. В цьому зв'язку особливо постає питання інвестиційної безпеки країни, під якою розуміється таке досягнення рівня інвестицій, що дає змогу задовольняти поточні потреби економіки в капіталовкладеннях за обсягом і структурою з урахуванням ефективного використання і повернення коштів, які інвестуються, оптимального співвідношення між розмірами іноземних інвестицій у країну і вітчизняних за кордон, підтримання позитивного платіжного балансу.

7. Наступність зарубіжного досвіду у формуванні інвестиційної привабливості регіону полягає у створенні ефективної законодавчої бази, привабливого інвестиційного клімату, відповідного інституційного забезпечення. Крім того, доцільно стимулювати перехід економіки на інноваційний тип розширеного відтворення та надавати пріоритет інвестиціям у високі технології й інтелектуальний капітал. Практика регулювання міжнародної інвестиційної діяльності в різних країнах світу є надзвичайно багатогранною. Підхід до регулювання міжнародної інвестиційної діяльності як до певної системи дозволяє охоплювати ті аспекти взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності, які забезпечують її найвищу ефективність.

8. Основними шляхами залучення інвестицій до Одеського регіону є:

- запровадження міжнародних стандартів здійснення інвестиційної діяльності;
- вивчення ініціатив та потенційних пропозицій щодо інвестиційних проектів, а також практики взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності з державними органами;
- аналіз та узагальнення проблем, які перешкоджають інвестуванню в економіку України, підготовка пропозицій щодо шляхів їх вирішення, зокрема щодо заходів зі сприяння захисту прав інвесторів; участь в опрацюванні проектів актів законодавства з питань інвестиційної діяльності;
- підтримка іноземних та вітчизняних інвесторів в процесі підготовки та реалізації інвестиційних проектів, зокрема в частині надання методично консультативної допомоги відповідно до законодавства України;
- покращення інвестиційного клімату регіону, створення передумов для формування її конкурентоспроможного та позитивного міжнародного економічного й інвестиційного іміджу у світовому суспільстві;
- реалізація спільних проектів з регіонами іноземних держав в рамках транскордонного та прикордонного співробітництва;
- формування позитивного іміджу регіону на зовнішніх ринках.

АНОТАЦІЯ

Цибулько А.М. «Інвестиційна привабливість регіону та заходи щодо її забезпечення (на прикладі Одеського регіону)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні і практичні аспекти відносно шляхів підвищення інвестиційної привабливості регіону. Узагальнено основні методи оцінки інвестиційної привабливості Одеського регіону. На основі аналізу зроблено висновок про інвестиційний стан регіону та визначено місце регіону за різними показниками на макрорівні. Пропонуються основні напрями поліпшення інвестиційного становища, зокрема пропонується розподіл інвестицій на території регіону. Проведений аналіз інвестиційної привабливості районів в області, аналіз інвестиційної привабливості регіону на рівні країни. Розроблені рекомендації та заходи для поліпшення інвестиційного становища регіону.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, іноземні інвестиції, оцінка інвестиційної привабливості, державне регулювання, капітальні інвестиції, інтегральний показник.

ANNOTATION

Tsybulko A. N. “Investment attractiveness of the region and measures for its provision (on the example of the Odessa region)”.

Qualifying work on obtaining a bachelor`s degree in the specialty 6.030504 “Enterprise economy”. – Odessa National Economics University. – Odessa, 2019.

Diploma considers theoretical and practical aspects with regard to increase investment attractiveness of the region. The main methods of assessing the investment attractiveness of the Odessa region have summarized. On the basis of the analysis, a conclusion has been made about the investment state of the region and the location of the region has been determined by different indicators at the macro level. Basic directions of improvement of investment position are offered, in particular distribution of investments is offered on territory of region. The analysis of investment attractiveness of districts in the region, analysis of investment attractiveness of the region at the country level are carried out. Recommendations and measures have been developed to improve the investment situation in the region.

Keywords: investment, investment attractiveness, foreign investment, investment attractiveness assessment, state regulation, capital investment, integral indicator.